

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Direktoratet for FødevareErhverv

Sagsnr.: 4848

Den 3. oktober 2005

Notat til Fødevareudvalget om Kommissionens rapport om tilbagebetalingskrav på eksportrestitutioner for levende dyr

Baggrund

Ved samråd i Fødevareudvalget den 11. maj 2005 om eksportstøtte til levende kvæg blev det aftalt, at Kommissionens forventede rapport om eksportstøtte til levende dyr skulle oversendes efter modtagelse, hvorefter Fødevareudvalget skulle inviteres til en drøftelse heraf. Ved SEC(2005) 1035 af 26. juli 2005 har Kommissionen fremsendt rapport om tilbagebetalingskrav på eksportrestitutioner for levende dyr. Rapporten omhandler udelukkende levende kvæg. Rapporten er modtaget i Fødevareministeriet den 19. september 2005.

I Rådets forordning (EF) nr. 1254/1999 om den fælles markedsordning for oksekød art 33 stk. 9, er det fastsat, at ydelse af restitutioner for eksport af levende dyr er betinget af, at dyrevelfærdsbestemmelserne i fællesskabsforskrifterne, navnlig om beskyttelse af dyr under transport, overholdes. Der kan for øjeblikket ydes restitutioner til eksport af levende dyr til slagtning til Ægypten og Libanon.

Spørgsmålet om restitutioner til levende dyr har været genstand for en del debat. I foråret offentliggjorde en række organisationer en video og en rapport om behandlingen af dyr eksporteret til 3. lande med eksportstøtte. Efterfølgende sendte landbrugskommissær Marian Fischer Boel brev af 8. april 2005 til medlemslandenes kompetente ministre, hvor det oplyses, at der vil blive taget initiativ til en opstramning af kravene i forordning (EF) nr. 639/2003.

Spørgsmålet om anvendelse af eksportstøtte til levende kvæg blev endvidere drøftet under eventuelt på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. april 2005 efter dansk anmodning. Her afviste kommissæren det danske ønske om at afskaffe restitutioner til levende dyr til slagtning. Kommissæren udtalte, at man ønsker at afvente resultatet af de igangværende WTO-forhandlinger, og at en afskaffelse af støtten i EU vil betyde, at Libanon i stedet vil importere fra fjernere liggende lande med en helt anden dyrevelfærdsmæssig standard. Kommissæren henviste til Brasilien, der i 2003 eksporterede 10.000 dyr til Libanon.

Reglerne om kontrol

I Kommissionens forordning (EF) nr. 639/2003 er der fastsat en overvågningsordning, som omfatter kontrol ved udførsel fra EU og kontrol ved aflæsningen i det en-

delige bestemmelsestredjeland. Kontrollen skal foretages af en dyrlæge ved et godkendt grænsekontrolsted.

Når dyrene har forladt EU's toldområde skal eksportøren sikre, at dyrene kontrolleres af en dyrlæge, hvor de skifter transportmiddel, medmindre udskiftningen af transportmiddel ikke er planlagt og skyldes usædvanlige og uforudsete forhold. På stedet for den første aflæsning i det endelige bestemmelsestredjeland skal en dyrlæge foretage kontrol af dyrene i henhold til de veterinære regler. Kontrollen skal foretages af et kontrol- og overvågningsfirma, der er godkendt til formålet eller af en officiel tjeneste i modtagerlandet.

Eksportrestitutioner udbetales pr. dyr. Der udbetales ikke restitution for dyr, der er døde under transporten, som har født eller aborteret under transporten, eller hvor det skønnes, at dyrevelfærdsbestemmelserne ikke er overholdt. Hvis flere dyr er berørt nedsættes restitutionerne yderligere eller bortfalder helt.

Kommissionens forslag til skærpelse af kontrolreglerne

Kommissionen har udarbejdet et forslag, der skærper bestemmelserne i Kommissionens forordning (EF) nr. 639/03. Forslaget er udsendt i foråret 2005 og behandles i Forvaltningskomiteen for Handelsmekanismer. Forslaget er sat til afstemning på næste møde i forvaltningskomitéen den 11. oktober 2005. Notat og grundnotat af 30. juni 2005 er oversendt til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Forslaget indebærer som omtalt i Grundnotat til Folketingets Europaudvalg af 30. juni 2005, at det fremover skal være et krav, at en dyrlæge skal kontrollere, at lovgivningen om dyrevelfærd er overholdt, når dyrene har forladt EU's toldområde.

Kontrollen skal som hidtil finde sted dels de steder, hvor der skiftes transportmiddel, undtagen hvor en sådan ændring ikke var planlagt og skyldes usædvanlige og uforudsete forhold, dels på stedet for første aflæsning i det endelige bestemmelsestredjeland. Som udgangspunkt skal kontrollen udføres af en dyrlæge med eksamensbevis, attest eller andet bevis for formel kompetence i virksomhed som dyrlæge, jf. artikel 2 i direktiv 78/1026/EØF. Dog kan medlemsstater vedtage regler, hvorefter dyrlæger fra tredjelande kan blive godkendt til at udføre førømtalte kontrol, forudsat de besidder den nødvendige viden i relation til Rådets direktiv 91/628/EØF.

Den seneste revision af forslaget indeholder specifikke krav til den dyrlægeattest, der skal afgives i tredjeland i forbindelse med afslutning af eksporten – dvs. ved dyrenes ankomst til tredjelandet. Medlemsstaterne skal påse og verificere, at de pågældende kontrol- og overvågningsfirmaer rent faktisk kontrollerer de pågældende dyrlægers kompetencer i relation til direktiv 91/628/EØF. Ydermere skal kontrollen fra disse firmaer foretages på en måde, der sikrer en rimelig, en objektiv og en upartisk vurdering af dette forhold, og at de nødvendige procedurer hertil forefindes.

Tillige er rapporteringskravene om anvendelsen af forordningen foreslået skærpet i det reviderede forslag, herunder at der kræves mere præcise oplysninger om de sanktioner, som medlemsstaterne anvender ved manglende overholdelse af forordningen.

Kommissionens rapport

Kommissionens rapport indeholder data fra perioden 16. oktober 2003 til 15. oktober 2004. Data fra de nye EU-medlemslande er medtaget fra deres indtræden den 1. maj 2004.

Antallet af levende dyr der udføres med eksportrestitutioner er faldet fra 245.763 i 2002 til 229.278 i 2003, hvilket formentlig skyldes, at det i 2003 blev vedtaget, at der alene skulle gives eksportrestitutioner til eksport af levende dyr, som skal slagtes i 3. lande af kulturelle/ religiøse årsager (Egypten, Libanon). Fra 2003 er der sket en svag stigning fra 229.278 til 236.427 i 2004 (EU-25). Specielt er der sket en stigning i eksporten fra Tyskland, Danmark, Spanien, Frankrig, Holland og Østrig, mens Irland har oplevet en tilbagegang. Eksporten af levende dyr fra Danmark med eksportrestitutioner er steget fra 1.416 dyr til 2003 til 1.638 dyr i 2004. Der er alene tale om avlsdyr.

I rapporten har Kommissionen endvidere udarbejdet statistiske oversigter over restitutionsansøgninger, der er afvist, eller hvor restitutionen er krævet tilbagebetalt på grund af overtrædelse af dyrevelfærdsreglerne. Generelt er mængden af afvisninger eller tilbagebetalingskrav faldet fra € 1.670.139 i 2003 til € 873.130 i 2004. Andelen i relation til den samlede udbetalte eksportstøtte er faldet fra 2,9 % i 2003 til 2,1 % i 2004. Dette kan ses som en indikation af, at stramningen af reglerne i 2003 har virket efter hensigten.

Det fremgår, at sagerne med afvisninger hovedsagelig vedrører Tyskland, Holland og Østrig. Tyskland er involveret i omkring 56 % af de sager, hvor restitutioner er afvist eller krævet tilbagebetalt. Dette skal ses i lyset af Tysklands generelt store eksport af levende dyr med eksportrestitution.

For så vidt angår begrundelserne for afvisning af restitutionsudbetalinger er der ikke nogen præcis statistik, idet der alene for Østrig og Holland er opgivet årsag og antal dyr. For Hollands vedkommende har 7 dyr født under transporten, 9 dyr er blevet nødslagtes på grund af manglende overholdelse af dyrevelfærdsregler, og for 174 dyrs vedkommende er den maksimale transporttid overtrådt. Også for andre lande er der grove tilfælde af overtrædelse af dyrevelfærdsreglerne.

I Danmark har der i den angivne periode fra 16. oktober 2003 til 15. oktober 2004 ikke været nogen sager, hvor restitution er afvist eller krævet tilbagebetalt. Danmark eksporterer alene avlsdyr. Disse dyr, der skal være forsynet med stamtavle, er så værdifulde, at der ikke er grund til at formode, at de forsætligt behandles uforsvarligt under transport.

Afslutning

Rapporten viser klart, at der fortsat er problemer med overholdelse af reglerne om dyrevelfærd under transport af levende dyr.

Fra dansk side ønsker man, at lange transporter af levende dyr begrænses mest muligt, hvorfor restitutionerne for levende dyr til slagtning bør afskaffes. EU skal ikke ved eksportstøtten give et incitament til lange transporter af levende dyr.

Regeringen agter at fortsætte arbejdet med henblik på afskaffelse af eksportrestitutioner til levende dyr. Det forekommer imidlertid ikke realistisk, at Kommissionen vil fremsætte forslag om fjernelse af eksportrestitutioner til levende dyr før en ny WTO-aftale, bl.a. om udfasning af eksportrestitutioner, er opnået. Herefter vil regeringen arbejde for, at eksportstøtten til levende dyr afskaffes som noget af det første. Kommissionen forventes at fortsætte arbejdet med at vedtage regler, der skærper kontrollen med overholdelsen af reglerne om dyrevelfærd under transport.